

Kwartalny bilans nastrojów społecznych

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W naszych badaniach wskaźnikami nastrojów społecznych są m.in. oceny i prognozy sytuacji gospodarczej i politycznej w Polsce, a także poziomu życia respondentów i ich rodzin oraz kondycji zakładów pracy, w których pracują ankietowani. Aby syntetycznie oddać dynamikę zmian nastrojów, ich kwartalny bilans¹ prezentujemy w postaci średnich ocen na pięciopunktowej skali od -2 do +2.

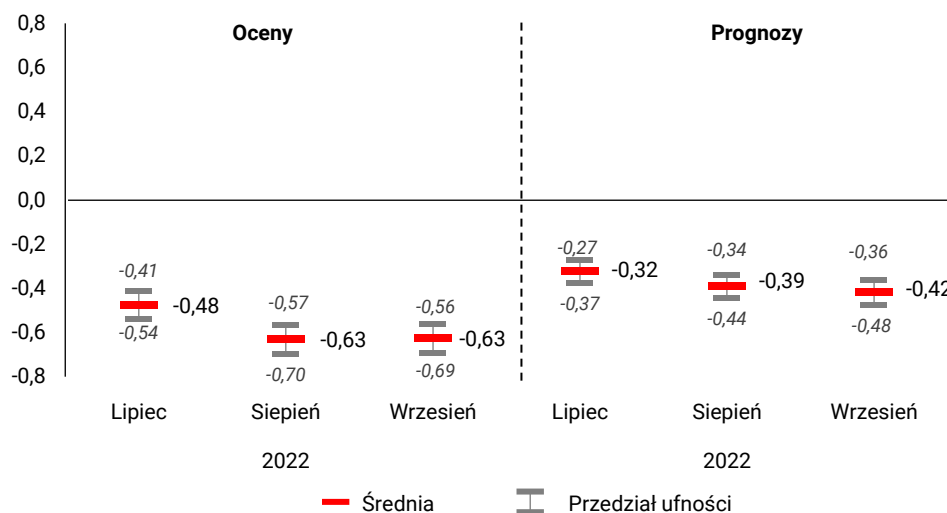
SYTUACJA POLITYCZNA

W ocenach sytuacji politycznej w trzecim kwartale, podobnie jak w poprzednich, przeważał zdecydowanie krytycyzm. W lipcu oceny były zbliżone do tych zarejestrowanych pod koniec drugiego kwartału, natomiast w sierpniu i we wrześniu uległy one pogorszeniu w stosunku do lipca i spadły do poziomu z początku roku, czyli okresu sprzed inwazji Rosji na Ukrainę.

W przewidywaniach dotyczących sytuacji politycznej w trzecim kwartale, także podobnie jak w poprzednich, silniej artykułowany był pesymizm niż optymizm, co więcej – pesymizm ten jeszcze pogłębił się. Jego nasilenie pod koniec trzeciego kwartału jest zbliżone do rejestrowanego na początku tego roku.

CBOS

RYS. 1. Sytuacja polityczna w Polsce w trzecim kwartale

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

¹ Prezentowane dane pochodzą z badań „Aktualne problemy i wydarzenia” realizowanych od lipca do września 2022 roku.

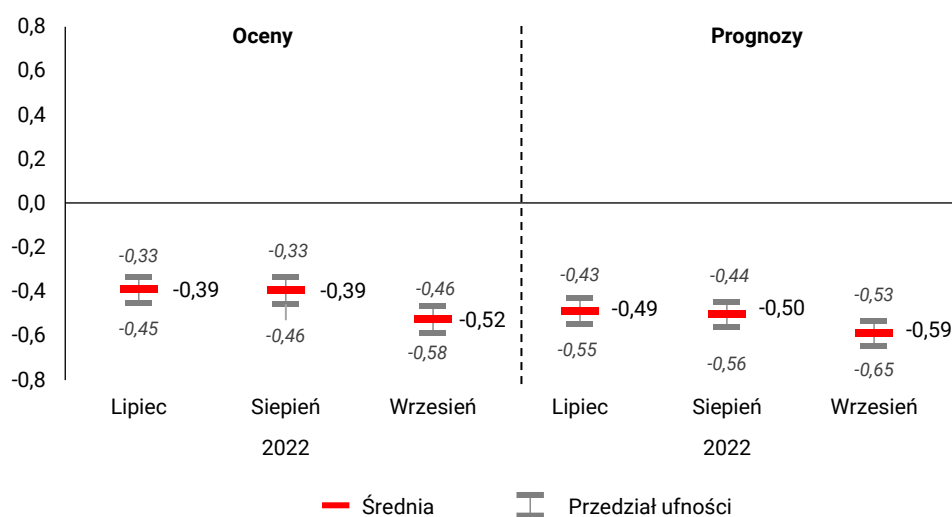
SYTUACJA GOSPODARCZA

W dwóch pierwszych miesiącach trzeciego kwartału postrzeganie sytuacji gospodarczej było podobne jak pod koniec drugiego kwartału. We wrześniu natomiast oceny kondycji gospodarki dość wyraźnie pogorszyły się. Po zarejestrowanej w pierwszym kwartale poprawie ocen sytuacji gospodarczej poczynawszy od kwietnia oceny te pozostają w trendzie spadkowym.

W podobnym kierunku zmieniały się prognozy w trzecim kwartale. O ile w lipcu i sierpniu przewidywania dotyczące sytuacji gospodarczej były porównywalne z notowanymi pod koniec drugiego kwartału, o tyle we wrześniu wyraźnie nasilił się pesymizm.

CBOS

RYS. 2. Sytuacja gospodarcza w Polsce w trzecim kwartale

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

SYTUACJA W ZAKŁADACH PRACY

W trzecim kwartale 2022 roku – w stosunku do drugiego – oceny sytuacji w zakładach pracy uległy pogorszeniu. Postrzeganie kondycji zakładów pracy pod koniec trzeciego kwartału było wyraźnie gorsze od zarejestrowanego pod koniec poprzedniego kwartału. Pomimo tego pogorszenia zadowolenie w tej kwestii jest wciąż dużo silniej artykułowane niż niezadowolenie.

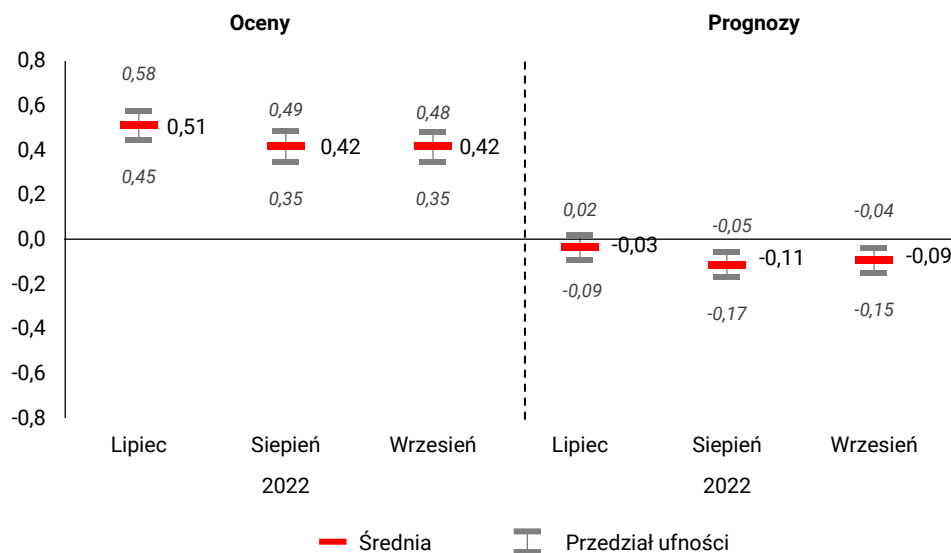
Wartość wskaźnika prognoz w trzecim kwartale utrzymywała się nieco poniżej zera, co oznacza, że obawy przed pogorszeniem były wyrażane tylko nieznacznie silniej niż nadzieje na poprawę.

Największa część pracujących zarobkowo zakładała jednak utrzymanie *status quo* w tym obszarze w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy².

CBOS

RYS. 3. Sytuacja w zakładach pracy respondentów w trzecim kwartale

ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO*

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników i pomagających im członków rodzin oraz emerytów, rencistów, studentów i pełnoletnich uczniów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

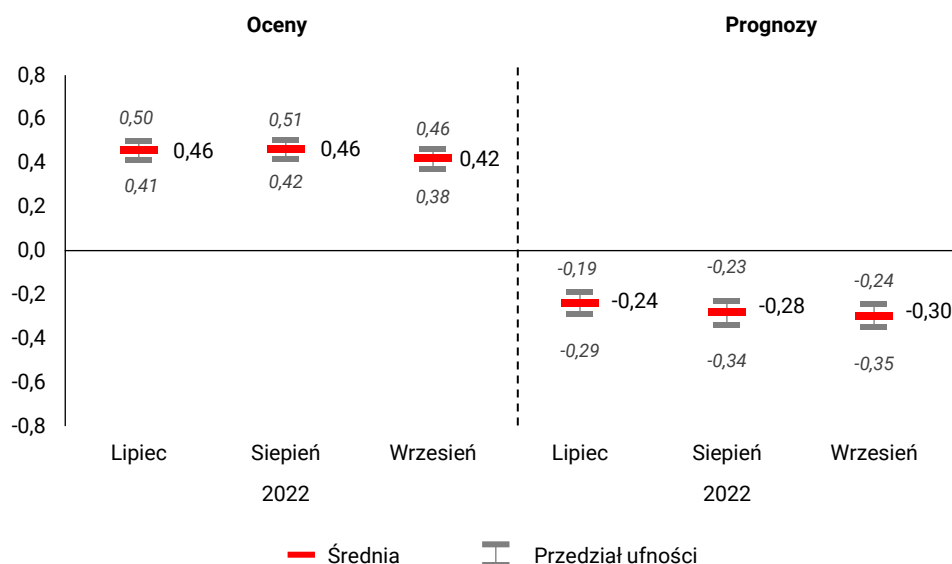
POZIOM ŻYCIA

Oceny poziomu życia respondentów i ich rodzin w trzecim kwartale były gorsze niż w drugim. Podobnie jak w przypadku postrzegania kondycji zakładów pracy nadal jednak oceny pozytywne są zdecydowanie silniej wyrażane niż negatywne.

Z kolei w przewidywaniach dotyczących poziomu życia już od mniej więcej roku pesymizm przeważa nad optymizmem. Pomimo niewielkich wahań wartości wskaźnika prognoz w trzecim kwartale były zbliżone do rejestrowanych w poprzednim kwartale.

² Zob. komunikaty CBOS dotyczące sytuacji na rynku pracy w trzecim kwartale.

RYS. 4. Poziom życia respondentów i ich rodzin w trzecim kwartale

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

W trzecim kwartale – w stosunku do poprzedniego – odnotowujemy pogorszenie nastrojów społecznych. Słabsze niż w drugim kwartale były oceny odnoszące się zarówno do sytuacji politycznej i gospodarczej, jak i kondycji zakładów pracy oraz poziomu życia. W postrzeganiu sfery publicznej silniej wyrażane było niezadowolenie niż zadowolenie, natomiast w ocenach kondycji zakładów pracy oraz poziomu życia nadal zadowolenie przeważało nad niezadowoleniem.

W porównaniu z drugim kwartałem nasilił się pesymizm w przewidywaniach dotyczących przede wszystkim sfery publicznej – sytuacji politycznej oraz gospodarczej. Przez cały trzeci kwartał we wszystkich analizowanych obszarach obawy przed pogorszeniem były wyrażane silniej niż nadzieje na poprawę, choć zaznaczyć należy, że w przypadku prognoz dotyczących sytuacji w zakładach pracy przewaga ta była tylko nieznaczna.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka